

Formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym konfliktami zbrojnymi

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym konfliktami zbrojnymi

Źródło: rawpixel.com, dostępny w internecie: www.wikipedia.com, licencja: CC0, <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.pl>.

Konflikty zbrojne na przestrzeni lat zmieniły swoją formę i zasięg. Od czasu II wojny światowej dochodzi przede wszystkim do konfliktów regionalnych. Niosą one za sobą nie tylko ofiary śmiertelne wśród cywilów, ale także powodują wielkie fale uchodźstwa, a wraz z tym głód, choroby, rozkwit grup przestępczych i problemy z organizacją miejsc zamieszkania dla uchodźców. W czasie wojen i tuż po nich praktycznie całkowicie zniszczona jest infrastruktura – szkoły, szpitale i sieci dróg przestają istnieć. W takich sytuacjach ważna jest rola organizacji pozarządowych i państw, które niosą różnego rodzaju pomoc. Przede wszystkim zapewnia się ochronę życia, pomoc medyczną i zaplecze żywnościowe. Prowadzi się także na bieżąco akcje edukacyjne, jak chociażby dotyczące szczepionek, które mają zapobiec epidemii. Działania humanitarne często okazują się jedyną skuteczną formą pomocy, zwłaszcza na terenach objętych trwającymi działaniami wojennymi.

Twoje cele

- Rozpoznasz organizacje pozarządowe i rządowe.

- Opisziesz, czym są działania humanitarne.
- Przeanalizujesz formy pomocy krajom dotkniętym konfliktami zbrojnymi.

Przeczytaj

Czym jest organizacja pozarządowa?

Organizacja pozarządowa (*non governmental organisation*, skrót: NGO) to organizacja, która nie jest w żaden sposób powiązana z administracją publiczną i rządem. Jej celem nie jest osiągnięcie korzyści finansowych, ale niesienie pomocy lub działania w ramach wybranego interesu. W Polsce pojęcie to definiuje **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**, która wprowadza rozszerzoną definicję organizacji pozarządowych jako podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego. Na terenie naszego kraju działa około 90 tys. stowarzyszeń i fundacji. Do grona organizacji pozarządowych zaliczają się: kluby sportowe, fundacje, komitety społeczne – np. Polski Czerwony Krzyż, Związek Ochotniczej Straży Pożarnej, kluby osiedlowe i koła gospodyń.

Wśród wielu organizacji niosących pomoc warto zwrócić szczególną uwagę na dwie organizacje pozarządowe: Polską Akcję Humanitarną (PAH) oraz Lekarze bez Granic.

Polska Akcja Humanitarna (PAH) działa od 1992 r. W 2004 r. została zarejestrowana jako organizacja pożytku publicznego. Działa przede wszystkim w obszarach:

- ochrony ludności cywilnej,
- [pomocy humanitarnej](#),

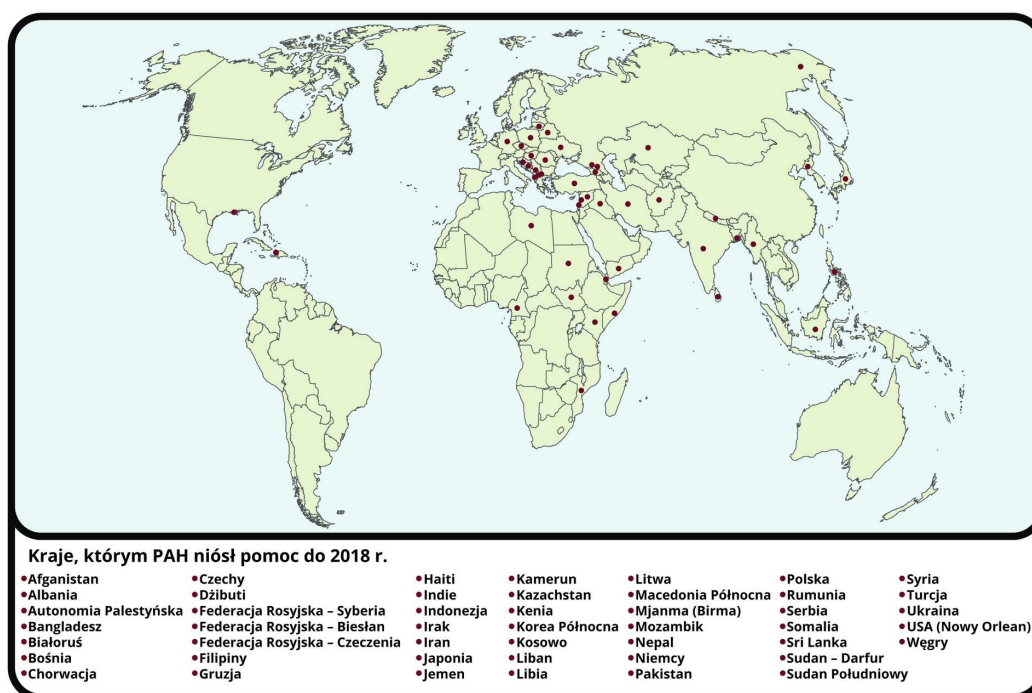

Źródło: Pixabay License,

<https://pixabay.com/pl/service/terms/#license>, dostępny w internecie: <https://pixabay.com/pl/photos/pomocy-humanitarnej-wody-pi%C4%87-pomoc-939723/>.

- edukacji (organizacja prowadzi kilka projektów mających na celu uświadamianie potrzeb, jak choćby akcja „Studnia dla południa” czy „Świat bez głodu”).

Kodeks etyczny PAH-u opiera się na kodeksie Czerwonego Krzyża. Obecnie jednym z projektów jest niesienie pomocy dla Syrii, w której od 2011 r. toczy się aktywny konflikt zbrojny. Według informacji zamieszczonych na stronie PAH obecnie pokrzywdzonych w wyniku konfliktu zbrojnego w Syrii jest około 13,1 mln osób. Kolejnym obszarem pomocy PAH-u jest Ukraina, gdzie działania wojenne toczą się od 2014 r., a pomocy wymaga około 3,4 mln ludzi. Południowy Sudan to kraj, w którym nie tylko toczy się konflikt zbrojny, ale jest to także miejsce dotknięte klęskami żywiołowymi. Na pomoc czeka około 7 mln osób. PAH na terenie Sudanu buduje sanitariaty, dostarcza paczki higieniczne i organizuje źródła wody pitnej.

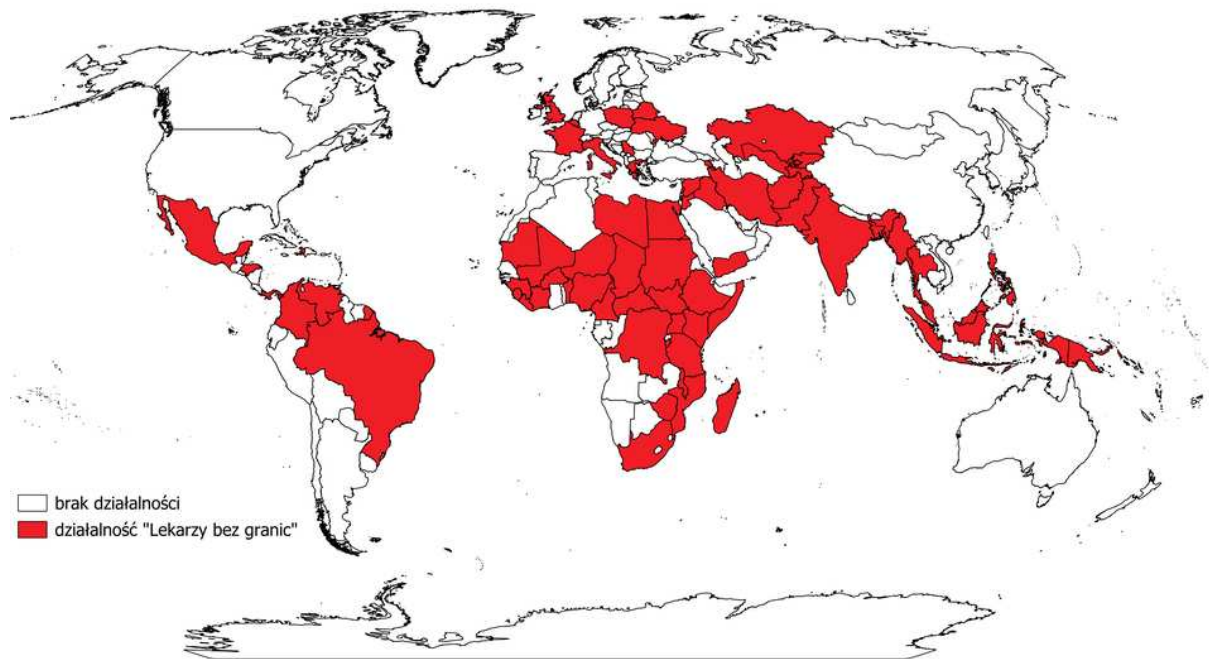

Mapa działań Polskiej Akcji Humanitarnej do 2018 r. Na podstawie raportów PAH.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Lekarze bez Granic to międzynarodowa organizacja pozarządowa utworzona w 1971 r. przez grupę francuskich lekarzy. Jej naczelną dewizą jest bezwarunkowe prawo do leczenia, które jest ważniejsze niż granice państw. Zapewnia podstawową opiekę medyczną podczas konfliktów zbrojnych, organizuje szpitale polowe. Służy także pomocą medyczną pogrążonym w ubóstwie obywatelom trzeciego świata. Organizacja wprowadziła do obiegu technologicznie zaawansowaną formę żywienia

w postaci *Ready to Use Therapeutic Food* (RUTF). Jest to mieszanka masła orzechowego z suszonym mlekiem i witaminami, której nie trzeba rozcieńczać wodą, co zmniejsza ryzyko zakażeń bakteriami, natomiast szybko uzupełnia braki podstawowych składników w organizmie potrzebnych do podtrzymywania funkcji życiowych. Lekarze bez granic w 1999 r. za swoją działalność zostali uhonorowani Nagrodą Nobla.

Mapa obszarów działalności organizacji Lekarze bez Granic 2025 (stan na dzień 20.10.2025).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony: [msf.org/where-we-work](https://www.msf.org/where-we-work), domena publiczna.

Organizacje humanitarne z udziałem rządów

Każdy rząd ma obowiązek dbać o swoich obywateli, chronić ich przed niebezpieczeństwem zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym. **Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca** to organizacja humanitarna z siedzibą w Genewie, która powstała w 1863 r. Współpracuje z rządami wielu krajów – zrzesza 97 milionów wolontariuszy. Stworzono ją, by chronić życie ludzkie, dbać o godność istoty ludzkiej, przeciwstawiać się dyskryminacji. Organizacja niosła pomoc

na największą skalę podczas II wojny światowej. Po wojnie otworzyła się na pomoc w takich obszarach jak narkomania czy walka z AIDS.

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) została powołana do życia 24.10.1945 r. Za jej pierwotnych członków uznano 51 państw, które wzięły udział w konferencji założycielskiej w San Francisco. Obecnie organizacja zrzesza 193 państwa. Nie należą do niej Watykan i Palestyna.

Formy pomocy krajom dotkniętym konfliktami zbrojnymi

Pomoc rzeczowa
<ul style="list-style-type: none">• dostarczanie żywności i lekarstw,• dostarczanie wody i organizacja nowych studni,• dostarczanie ubrań,• dostarczanie materiałów dydaktycznych do szkół.
Pomoc finansowa
<ul style="list-style-type: none">• organizacja zbiórek,• imprezy charytatywne• wspieranie biznesu poprzez użyczenie transportu, np. jak firma DHL, która dostarcza paczki z żywnością za darmo oraz MICROSOFT, który dzięki swoim technologiom wspomaga organizacje pozarządowe tak, aby mogły działać sprawnie i szybko.
Pomoc techniczna
<ul style="list-style-type: none">• budowa szpitali polowych,• odbudowa szkół i miejsc do zamieszkania,• odbudowa infrastruktury (drogi, mosty),

- dostarczanie specjalistycznego sprzętu, np. maszyn hydraulicznych pomocnych przy wydobywaniu ludzi spod gruzów,
- organizacja obozów przejściowych.

Słownik

działania humanitarne

wszelkie działania, które mają na celu niesienie pomocy ludziom dotkniętym konfliktami zbrojnymi czy klęskami żywiołowymi; szczególnie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia; istnieje swoisty system humanitarny, który łączy w sobie działania ONZ i Czerwonego Krzyża; podstawą są działania pokojowe lub takie, które spowodują pokojowe rozwiązanie konfliktów; jak również działania mające na celu niwelowanie skutków katastrof

Film edukacyjny

Polecenie 1

Zapoznaj się z wywiadem z przedstawicielem Polskiej Akcji Humanitarnej, dzięki któremu temu poznasz metody i obszary działania oraz strukturę organizacji pozarządowej. Zastanów się i opisz, jakie rozwiązania ułatwiłyby organizacjom pozarządowym udzielanie pomocy potrzebującym.

Czym jest humanitaryzm i działania humanitarne?

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DWP4uO4nn>

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., CC BY-SA 3.0, <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>.

Film nawiązujący do treści materiału - odpowiada na pytanie, czym jest humanitaryzm i działanie humanitarne.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która reguluje zasady działania organizacji pozarządowych w Polsce weszła w życie:

23.05.2002 r.

24.03.2003 r.

24.03.2013 r.

Ćwiczenie 2

Ready to Use Therapeutic Food (RUTF) – zaznacz, co to jest i do czego służy.

sztuczne żywienie do rozcieńczania stworzone przez ONZ

forma żywienia dla zwierząt, której autorem jest PAH

forma żywienia dla ludzi, bez użycia wody, stworzona przez Lekarzy bez granic.

Ćwiczenie 3

Pogrupuj formy pomocy organizacji na pomoc techniczną i finansową.

pomoc finansowa

wspieranie biznesu

pomoc przy wydobywaniu ludzi
spod gruzów

pomoc techniczna

odbudowa szkół i dróg

budowa szpitali polowych

organizacja obozów
przejściowych

organizacja zbiórek

imprezy charytatywne

oferowanie darmowych usług

Ćwiczenie 4

Zastanów się, czym są działania humanitarne i zaznacz prawidłowo zwroty w definicji.

Działania humanitarne to wszelkie działania, które mają na celu

niesienie pomocy ludziom

pacyfikowanie ludności

.Szczególnie w sytuacji

bezpośredniego zagrożenia życia. Istnieje swoisty system humanitarny, który łączy w sobie:

działania ONZ i Czerwonego Krzyża

/ wojsk

. Podstawą są działania, które

spowodują siłowe

pokojowe

rozwiązanie konfliktów. Jak również działania

mające na celu niwelowanie skutków

katastrof i klęsk żywiołowych

imprez masowych .

Ćwiczenie 5

Zaznacz państwa, które nie należą do Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Australia

Palestyna

Maroko

Watykan

Ćwiczenie 6

Dopasuj daty powstania do konkretnych organizacji.

PAH

1945

Ruch Czerwonego Krzyża

1893

ONZ

1971

Lekarze bez Granic

1992

Ćwiczenie 7

Scharakteryzuj na podstawie własnej wiedzy i różnych źródeł informacji działalność organizacji, której logo zostało przedstawione poniżej. Czy jest to organizacja rządowa czy pozarządowa?

Źródło: Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, dostępny w internecie:
<https://newsroom.wosp.org.pl/25133-28-final-wosp-materialy-do-pobrania>.

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, czym jest organizacja Czerwonego Krzyża i jaki ma związek z Konwencją Genewską.

Dla nauczyciela

Imię i nazwisko autora: Ewa Malinowska

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym konfliktami zbrojnymi

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum i technikum, zakres rozszerzony, klasa II

Podstawa programowa

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Wiedza geograficzna.

2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.

3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych, społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych w przestrzeni geograficznej.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.

7. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.

8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie i ocenie przemian przestrzeni geograficznej.

III. Kształtowanie postaw.

2. Kształtowanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej dla osobistego rozwoju człowieka oraz aktywności społecznej.

3. Rozumienie pozautylnych wartości elementów środowiska geograficznego i krajobrazów.

4. Docenianie znaczenia dóbr kultury i zasobów przyrody w życiu człowieka, rozumienie konieczności racjonalnego ich użytkowania i ochrony.

Treści nauczania:

VII. Współpraca i konflikty: sieć powiązań postkolonialnych, organizacje współpracy politycznej, społecznej i gospodarczej, przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych.

Uczeń:

3) wyjaśnia przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych w wybranych regionach świata oraz ich wpływ na zmiany granic państw, migracje ludności, struktury społeczne, gospodarkę i środowisko przyrodnicze.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne. Uczeń:

- podaje przykłady regionów dotkniętych konfliktami zbrojnymi oraz wskazuje je na mapie,
- klasyfikuje formy pomocy,
- podaje przykłady organizacji rządowych i pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy oraz przedstawia zakres ich działalności,
- wymienia i charakteryzuje działania podejmowane przez organizacje międzynarodowe dla państw i regionów dotkniętych kryzysem.

Strategie nauczania: asocjacyjna, problemowa

Metody i techniki nauczania: blended learning, IBSE, flipped classroom

Formy zajęć: praca w grupach

Środki dydaktyczne: e-materiał, komputer, projektor multimedialny, tablety, arkusz papieru A0/A1, pisaki, zeszyt przedmiotowy

Materiały pomocnicze:

- Materiały Polskiej Akcji Humanitarnej <https://www.pah.org.pl/>
- Pomoc Humanitarna, PAH
https://www.pah.org.pl/app/uploads/2017/06/2017_dlaszkol_kampania_pomochumanitarna_publicacja_pomoc_humanitarna.pdf
- Caritas, Polska <https://caritas.pl/pomoc-na-swiecie/>
- Publikacja „Polska pomoc humanitarna”
<https://www.polskapomoc.gov.pl/Publikacja,Polska,pomoc,humanitarna,2316.html>

PRZEBIEG LEKCJI

Przed lekcją uczniowie powinni przeczytać tekst e-materiału i zapoznać się z innymi źródłami informacji o formach pomocy humanitarnej państwa i organizacji pozarządowych krajom i regionom dotkniętym konfliktami zbrojnymi; wyszukują

informacje i samodzielnie zapoznają się z profilem działalności wybranych organizacji pozarządowych.

Faza wprowadzająca

- Przedstawienie celów lekcji.
- Wprowadzenie w temat lekcji przez nauczyciela – pogadanka na temat przyczyn i skutków konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie oraz form pomocy udzielanych przez państwa i organizacje pozarządowe.

Faza realizacyjna:

- Podział uczniów na grupy (liczebność określa nauczyciel); omówienie zasad wykonania zadania - zadaniem uczniów jest przeprowadzenie analizy SWOT dotyczącej skuteczności pomocy udzielanych przez państwa i organizacje pozarządowe.
- Omówienie przez nauczyciela zasad przeprowadzania analizy SWOT.
- Dyskusja kilkuminutowa w grupach uczniów (burza mózgów) – uczniowie ustalają mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia związane z pomocą humanitarną oraz przygotowują analizę SWOT w formie planszy.
- Prezentacja przy tablicy plansz z analizą SWOT przygotowanych przez poszczególne grupy uczniów.
- Po zakończeniu wszystkich prezentacji dyskusja z udziałem uczniów, służąca ustaleniu końcowej, wspólnej wersji analizy SWOT.
- Prezentacja filmu edukacyjnego – rozmowa z pracownikiem Polskiej Akcji Humanitarnej.
- Podsumowanie rezultatów pracy uczniów przez nauczyciela.
- Sporządzenie notatki w zeszycie zawierającej syntetyczne podsumowanie przeprowadzonej dyskusji i przygotowanej analizy SWOT.
- Prośba nauczyciela o wykonanie kilku wskazanych ćwiczeń z e-materiału.

Faza podsumowująca

- Podsumowanie i utrwalenie nowej wiedzy poprzez zadawanie pytań przez nauczyciela i odpowiedzi uczniów.
- Ocena aktywności i przypomnienie celów zajęć.

Praca domowa:

- praca pisemna polegająca na opisie społecznych skutków wybranego konfliktu zbrojnego i zakresu udzielonej pomocy humanitarnej.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimediu:

Zawarty w e-materiale film edukacyjny może być wykorzystany w trakcie zajęć z przedmiotów Wiedza o społeczeństwie i Edukacja dla bezpieczeństwa, jako głos w dyskusji na temat rodzajów, form i skuteczności pomocy humanitarnej.